

Posiedzenie RGIB w trybie online

13 stycznia 2021 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych X Kadencji, które ze względu na trwającą pandemię Covid-19 zostało przeprowadzone w formie online. Obradom posiedzenia przewodniczył prof. Leszek Rafalski, a udział wzięli członkowie: Rady Głównej Instytutów Badawczych, Komisji Rewizyjnej RGIB, a także przedstawiciele Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pierwszym punktem spotkania było omówienie sytuacji instytutów badawczych wobec panującej pandemii Covid-19. W 2020 roku Biuro RGIB zwróciło się dwukrotnie do wszystkich instytutów badawczych w Polsce z ankietą dot. wpływu pandemii na ich sytuację finansowo-ekonomiczną. Otrzymane dane pozwoliły na ocenę funkcjonowania instytutów badawczych. Prof. L. Rafalski szczegółowo omówił wyniki ankiet i odpowiedzi instytutów na pytania: o realizację podpisanych wcześniej umów, zobowiązania krajowe i zagraniczne, o wystąpienie innych niekorzystnych działań bezpośrednio lub pośrednio związanych z pandemią, które wpłynęły na funkcjonowanie instytutów. Redukcja zatrudnienia to temat szeroko komentowany przez uczestników posiedzenia, jednak z optymistycznym podsumowaniem o braku podjętych radykalnych cięć. Przewodniczący zadał pytanie o uzyskaną pomoc z Tarczy Antykryzysowej, a uczestniczący wskazali potrzebę jej rozszerzenia o dodatkowe rozwiązania ukierunkowane na instytuty badawcze. Dyskutowano nad przewidywanym wynikiem ekonomicznym instytutów w 2020 roku. Zauważono potrzebę ponownego zapytania instytuty o ich sytuację wiosną 2021 roku.

Prof. L. Rafalski przedstawił inne działania podjęte przez RGIB w związku z pandemią.

Po ukazaniu się ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się Covid-19, Biuro RGIB rozesłało do instytutów badawczych komunikat nt. najważniejszych zagadnień związanych z funkcjonowaniem instytutów w odniesieniu do ww. ustawy, np.: przedłużono o rok termin ewaluacji jednostek naukowych – pierwsza ewaluacja jakości działalności naukowej według nowych zasad obejmie lata 2017–2021; wprowadzono przepis, że w okresie 1.01.2019 r. – 31.12.2022 r. w algorytmach określających wysokość subwencji lub dotacji uwzględnia się w (...) instytutach badawczych (...), kategorię naukową dla dyscypliny określonej w obowiązujących przepisach, ustalonej w 2019 r. na podstawie poprzedniej kompleksowej oceny i liczby N; w ustawie o Sieci Badawczej Łukasiewicza wprowadzono nowy przepis: art. 61a „Prezes może

przekazać środki pochodzące z subwencji na koszty działalności oraz realizację zadań Centrum Łukasiewicza, o których mowa w art. 2 ust. 2, instytutowi Sieci wyznaczonemu zgodnie z art. 31 ust. 2. Środki przekazuje się na podstawie umowy”.

Przewodniczący RGIB powiadomił zgromadzonych, iż wystąpił pismem do MNiSW z prośbą o zwiększenie subwencji dla instytutów, które udokumentowały straty, niestety nie otrzymano pozytywnej odpowiedzi z ministerstwa.

Dr n. med. Marek Migdał, dyrektor Instytutu „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka” poinformował, że decyzją wojewody instytut został włączony w sieć szpitali przyjmujących pacjentów z podejrzeniem Covid-19. Z tytułu wzrostu kosztów wystąpiono do MNiSW o zwiększenie subwencji. Niestety, tu również odpowiedź była negatywna. Dr hab. n. med. Magdalena Chechlińska, prof. Instytutu z Narodowego Instytutu Onkologii im. M. Skłodowskiej-Curie – PIB potwierdziła analogiczną sytuację prosząc o wsparcie RG przy kolejnych działaniach.

Kontynuując część informacyjną posiedzenia prof. L. Rafalski potwierdził, iż z uwagi na pandemię powstała konieczność przeprowadzenia zdalnego głosowania nad absolutorium dla Rady Głównej Instytutów Badawczych za okres 05.2019–05.2020. Głosowanie odbyło się w dniach 22–26.06.2020 r. Elektorzy jednogłośnie udzielili absolutorium RGIB, zatwierdzili sprawozdanie za ten okres, a także zaakceptowali plan finansowy na 2020 rok.

Kolejnym tematem omówionym przez Przewodniczącą RGIB był projekt IN4IN – Instytuty dla innowacji. Założenia tego programu przygotowane przez RGIB zostały złożone w MNiSW oraz w NCBR. To specjalny program badawczy, ukierunkowany na rzeczywiste potrzeby gospodarcze i społeczne, który byłby istotnym wsparciem w procesie przezwyciężenia w Polsce trudności, jakie pojawiły się w wyniku pandemii.

W dalszej części swojego wystąpienia prof. L. Rafalski przypomniał, że w lutym 2019 r. zostało wydane Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Zainicjowało to dyskusję zgromadzonych nad wadami zapisów § 22, złożonymi w MEiN propozycjami nowych korzystniejszych zapisów i dalszymi

W numerze m.in.:

- *Polityka Naukowa Państwa (str. 2–3)*
- *Propozycja nowelizacji ustawy (str. 3–4)*
- *Rozwój czasopism naukowych (str. 4)*
- *Nagrody i wyróżnienia (str. 5)*
- *Teraz Polska Nauka – webinarium (str. 6–7)*
- *Laur Innowacyjności 2020 (str. 8)*

pracami na rozporządzeniem. Przy tej okazji Przewodniczący przedstawił powołany 2.10.2020 r. przez ówczesnego ministra W. Murdzka Zespół doradczy do spraw opracowania założeń ewaluacji transferu wiedzy i technologii, do którego prac został zaproszony. Celem ma być przygotowanie sposobu oceny jednostek naukowych przy tworzeniu gospodarki opartej na innowacjach. Prof. Rafalski opowiedział o dwóch posiedzeniach zespołu, które odbyły się w formule online.

Posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych to czas na podsumowanie dotychczasowych działań RG, omówienie opiniowanych dokumentów, projektów ustaw, przekazanych uwag do projektów rozporządzeń. Kilka najważniejszych zostało szerzej opisanych w dalszej części Biuletynu. Dyskusja uczestników posiedzenia była w znacznej części poświęcona projektowi rządowego dokumentu pn. *Polityka Naukowa Państwa*, jak również ankiecie udostępnionej przez MRPIIT dotyczącej prac nad *Polityką Przemysłową Polski*. W kontekście wsparcia instytutów badawczych w zakresie przepisów dotyczących zamówień publicznych, prof. L. Rafalski przedstawił zgromadzonym inicjatywę przekazaną pismem do Ministra Edukacji i Nauki P. Czarnka, zawierającą propozycję

nowelizacji ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1383). Proponowana nowelizacja ułatwiłaby ministrom nadzorującym możliwość bezpośredniego zlecenia prac instytutom badawczym. Poprosił zebranych o wsparcie tej inicjatywy u swoich ministrów nadzorujących. Przewodniczący RGIB wspominając o swojej działalności w Krajowej Inteligentnej Specjalizacji 7. Gospodarka o Obiegu Zamkniętym – woda, surowce kopalne, odpady (KIS GOZ) poinformował, że będzie utworzona baza instytucji naukowo-badawczych aktywnych w tym obszarze. Biuro RGIB zebrało już informacje od instytutów badawczych i przekazało do umieszczenia w ww. bazie.

Podsumowując prof. Leszek Rafalski, Przewodniczący Rady Głównej otworzył dyskusję nad działalnością Rady, pogratulował instytutom jubileuszy, docenił ważne wydarzenia, takie jak Kongres Zdrowia Polaków, Gala Kryształowej Brukselki, zachęcał instytuty do przekazywania informacji o ciekawych inicjatywach do Biura RG celem promocji naszego środowiska w mediach. Poprosił uczestników o wskazówki dla Rady Głównej Instytutów Badawczych w kwestii najważniejszych spraw dla środowiska instytutów badawczych w 2021 r.

Polityka Naukowa Państwa

Znikoma rola instytutów badawczych w strategicznym dokumencie MEiN

W połowie grudnia ubiegłego roku do Rady Głównej Instytutów Badawczych trafił, w ramach prekonsultacji publicznych, projekt dokumentu pn. *Polityka Naukowa Państwa (PNP)*. Zgodnie z założeniami Ministerstwa Edukacji i Nauki ma on wskazać priorytety w zakresie funkcjonowania zarówno szkolnictwa wyższego, jak i nauki.

Dokument zawiera informacje odnośnie założeń, zadań i zastosowania *Polityki Naukowej Państwa*. W ramach projektu została opracowana również analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego. Zaprezentowano priorytety oraz wyzwania dla nauki i szkolnictwa wyższego we współczesnym świecie.

Rada Główna Instytutów Badawczych bardzo dokładnie przeanalizowała projekt PNP. Na podstawie opinii i uwag wielu instytutów badawczych stwierdzono, że dokument w niewystarczającym stopniu uwzględnia znaczenie i rolę instytutów badawczych. PNP powinna w większym wymiarze wspomagać działalność badawczo-rozwojową i wdrożeniową instytutów badawczych. W projekcie dokumentu brakuje podkreślenia wysokich kompetencji instytutów branżowych.

Zdaniem Rady konieczne jest jego uzupełnienie w kontekście uczestnictwa instytutów badawczych w rozwoju naukowym, społecznym i gospodarczym naszego kraju, a także większej precyzji przedstawionych zapisów oraz zgodności PNP z Krajowymi Inteligentnymi Specjalizacjami.

Instytuty badawcze zgłosiły szereg ogólnych i bardziej szczegółowych uwag, odnoszących się do konkretnych zapisów projektu. Kilka przykładów zaprezentowano poniżej:

- ✓ W PNP należy skupić się nad wyzwaniami dla Polski, a nie dla świata i Europy. Nacisk powinien być położony na służebną rolę nauki wobec potrzeb gospodarczych i społecz-

nych naszego kraju (oczywiście z uwzględnieniem zmian o charakterze globalnym). W miejsce *potrzeby zwiększenia wpływu naukowców zatrudnionych w polskich podmiotach na naukę światową* (co zapisano w Priorytecie I) należy skupić się nad zwiększeniem wpływu na wzrost gospodarczy i rozwój społeczny kraju, przy jak najlepszym wykorzystaniu środków na badania naukowe (co wynika z definicji PNP).

- ✓ Wskazane Priorytety nie precyzują, czemu ma służyć szeroko pojęta działalność naukowa w Polsce, jakie konkretnie problemy gospodarcze i społeczne powinny być rozwiązywane w przewidywanym horyzoncie czasu, co chcemy osiągnąć. Można odnieść wrażenie, że (z punktu widzenia potrzeb kraju) rozwój i doskonalenie „systemu nauki” jest celem samym w sobie.
- ✓ W wielu miejscach wyrażane są sprzeczne poglądy. Np. w jednym miejscu wskazuje się na potrzebę konsolidacji jednostek badawczych, a dwa akapity dalej na ich dywersyfikację (str. 25). Jeśli uczelnie badawcze będą zajmowały się badaniami na najwyższym poziomie, akademickie kształceniem kadr, a zawodowe dydaktyką o profilu praktycznym, to kto będzie zajmował się kreowaniem innowacji dla gospodarki? Ten obszar był i jest od wielu lat domeną instytutów badawczych.
- ✓ Niewłaściwie rozłożone są akcenty pomiędzy funkcjami poznawczymi nauki a jej rolą w innowacyjności i rozwoju gospodarczym. Świadczą o tym m.in. założenia PNP (str. 3–4) oraz brak polskiej gospodarki wśród odbiorców PNP (str. 7).
- ✓ Dokument w marginalnym stopniu odnosi się bezpośrednio do sytuacji instytutów naukowych spoza Sieci Badawczej Łukasiewicz. Nie bardzo wiadomo,

dłaczego w projekcie przedmiotem oddziaływania polityki naukowej uczyniono przede wszystkim szkolnictwo wyższe, zapominając jednocześnie o instytucjach pozauczelnianych, które również biorą aktywny udział w tworzeniu szeroko rozumianej nauki. Jest to o tyle dziwne, że w dalszej części tekstu jest mowa o konieczności rozwoju w Polsce sektora B+R. Przy czym brak nadzoru merytorycznego nad instytutami naukowymi wskazany jest jako jedna ze słabości polskiej nauki w analizie SWOT. Jednocześnie brak jest wskazania źródeł tejże oceny czy jej uzasadnienia. Instytuty naukowe, prowadzące istotne badania naukowe, niejednokrotnie o charakterze interdyscyplinarnym i innowacyjnym, będące jednocześnie badaniami o charakterze aplikacyjnym, są niemalże pominięte jako istotny element rozwoju nauki, a zarazem silnie ulokowany w systemie instytucjonalnym nauki polskiej. Należy podkreślić, że bliska współpraca instytutów z jednostkami administracji publicznej, której podlegają, sprzyja transferowi wiedzy naukowej do tworzenia odpowiedzialnej polityki publicznej.

- ✓ Niezgodne ze stanem faktycznym jest stwierdzenie zawarte w rozdziale 3., w którym do *słabych stron* zaliczono „*Formalny, a nie merytoryczny nadzór nad instytutami badawczymi (spoza Sieci Badawczej Łukasiewicza) (n, i)*”. Taka sytuacja miała miejsce przed utworzeniem Sieci Badawczej Łukasiewicza w ministerstwie właściwym ds. gospodarki, gdzie instytuty (ok. 50 podmiotów) o skrajnie różnych obszarach działania były nadzorowane przez jeden departament ds. nadzoru nad instytutami (zastąpiony obecnie w części przez Centrum Łukasiewicza). W innych resortach nadzór nad każdym z instytutów pełniły i pełnią nadal, w imieniu ministrów nadzorujących, departamenty merytorycznie związane z danym obszarem badań. Proponujemy zatem to zdanie wykreślić jako nieprawdziwe.
- ✓ Nauka powinna wzmacniać potencjał gospodarczo-społeczny państwa. Analiza SWOT stanu nauki i szkolnictwa wyższego powinna być poprzedzona analizą potrzeb i oczekiwań państwa względem „sektora nauki” oraz oceny, w jakim stopniu te oczekiwania są spełniane. Dopiero na tej podstawie można analizować i oceniać stan nauki w Polsce i proponować kierunki jej rozwoju.
- ✓ Analiza SWOT wymaga nowego podejścia i dopracowania (w tym zapewnienia spójności z rozdz. 5. PNP, tj. Wyzwania). Umieszczenie jej w PNP ma sens, ale indywidualnie w odniesieniu do każdego z wymienionych głównych pio-

nów nauki. Wyszczególnienie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń powinno zostać zakończone analizą i wnioskami, czego w przedstawionym do oceny projekcie niestety zabrakło. Priorytety polityki naukowej powinny wynikać z analizy SWOT i być wydzielone i określone indywidualnie dla każdego z wymienionych pionów nauki (niektóre mogą się powtarzać).

Ponadto instytuty zwróciły uwagę na brak odniesienia w projekcie do programów, misji i strategii Unii Europejskiej (np. *Soil Health and Food, Healthy oceans, seas, coastal and inland waters, Climate-neutral and smart cities, Porozumienie Paryskie, European Defence Fund*).

W projekcie pominięto aktualne problemy ówczesnego świata, jak: energia odnawialna, czy ujemne skutki zmian klimatycznych na jakość gleb. Brakuje zapisów dotyczących wpływu pandemii Covid-19 na obszar badań i technologii, w tym wpływu wirusów na choroby cywilizacyjne. Należy przypuszczać, że pandemia koronawirusa będzie miała wpływ na naszą cywilizację, w tym także na kierunki badań naukowych i prac rozwojowych, a SARS-CoV-2 został wymieniony tylko w jednym punkcie projektu.

Rozdział poświęcony rozwojowi sektora B+R mówi tylko o innowacyjności w przedsiębiorstwach, ich zaangażowaniu w innowacyjne projekty i badania. Brak jest informacji o uczelniach i instytutach badawczych, instytutach Sieci Badawczej Łukasiewicza, które B+R głównie tworzą.

W priorytecie I poświęconym rozwojowi sektora nauki, szkolnictwa wyższego oraz innowacyjności stwierdzono, że *pierwszym krokiem na drodze rozwoju sektora jest optymalne wykorzystanie potencjału, który jest w nim obecny. (...) rozproszenie dotyczy także tych instytutów badawczych, które nie zostały włączone do Sieci Badawczej Łukasiewicza. Priorytetem rządu jest dążenie do konsolidacji potencjału tych podmiotów. Należy zauważyć, że nie w każdym przypadku jest to działanie zasadne. Konsolidacja sama w sobie nie spowoduje wzrostu poprawy poziomu naukowego i dydaktycznego tychże instytutów. Są takie instytuty badawcze, które działając niezależnie biorą udział w realizacji wielu międzynarodowych projektów naukowych i z sukcesem realizują prace badawcze w kraju i za granicą. Efekty tych prac przekładają się zarówno na dużą liczbę publikacji naukowych w prestiżowych czasopismach naukowych (upowszechnianie nauki), jak i na realizację komercyjnych prac zleconych (rynek).*

Dokument zawierający wszystkie uwagi przesłane do Ministerstwa Edukacji i Nauki dostępny jest na stronie Rady Głównej www.rgib.org.pl.

Propozycja nowelizacji ustawy

Po przeprowadzeniu w 2020 roku wnikliwej analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej instytutów badawczych oraz wpływu pandemii Covid-19 na ich funkcjonowanie, Przewodniczący RGIB prof. Leszek Rafalski podjął szereg działań wspierających instytuty między innymi w przepisach dotyczących zamówień publicznych.

11 stycznia 2021 r. z inicjatywy Przewodniczącego RGIB zostało skierowane pismo do Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, zawierające propozycję nowelizacji ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1383) poprzez wprowadzenie dodatkowego zapisu do art. 17a. w brzmieniu:

„Przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019, poz. 2019) nie stosuje się do umowy, której przedmiotem jest wykonanie przez instytut w ramach prowadzonej przez niego działalności określonej w art. 2 ust. 1 i 2 zadania zlecanego instytutowi przez ministra nadzorującego, jednostkę jemu podległą lub przez niego nadzorowaną, jeżeli ponad 80% działalności instytutu stanowi wykonywanie zadań określonych w art. 2 ust. 1 lub 2”.

Proponowana nowelizacja ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o instytutach badawczych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1383) wychodzi naprzeciw potrzebie odzwierciedlenia regulacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 roku w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE.

Wprowadzenie takiego rozwiązania prawnego ułatwi ministrom nadzorującym możliwość bezpośredniego zlecania prac instytutom badawczym.

Nowa Polityka Przemysłowa Polski

Biuro Rady Głównej Instytutów Badawczych otrzymało z Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii link do ankiety skierowanej do przedstawicieli przemysłu i jednostek naukowych, umożliwiającej wskazanie funkcjonujących barier i problemów w poszczególnych branżach, jak również propozycje rozwiązań wraz z wykorzystaniem instrumentów legislacyjnych i instytucjonalnych. Przed Polską stoją długoterminowe wyzwania społeczne, środowiskowe i gospodarcze, a sprostanie im – zdaniem MRPiT, nie będzie możliwe bez odpowiednio zaprojektowanej ambitnej i strategicznie zorientowanej, elastycznej i szytej na miarę Polityki Przemysłowej. Biuro RG rozpowszechniło wśród instytutów badawczych informację o możliwości wzięcia udziału w ankiecie, bo udział naszego środowiska jest niezwykle

ważny w kształtowaniu nowych rozwiązań przy tworzeniu Białej Księgi Rozwoju Przemysłu.

Konsultacje w tej formie zakończyły się 31 stycznia br. Rada Główna Instytutów Badawczych również wzięła udział w ankiecie i przesłała do MRPiT założenia *Doskonałości wdrożeniowej – koncepcji systemu skutecznego wdrażania nowych technologii* opracowanej przez Zespół RGIB ds. doskonałości wdrożeniowej pod kierunkiem dr. Andrzeja Kruegera, Wiceprzewodniczącego RGIB.

Zgromadzone dzięki ankiecie wnioski mają być filarem do opracowania ostatecznej Polityki Przemysłowej Polski i będą podstawą do niezbędnych zmian legislacyjnych, posłużą do zbudowania najpełniejszego katalogu instrumentów wsparcia poszczególnych branż.

Rozwój czasopism naukowych

Projekt rozporządzenia wymagający poprawek

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki w sprawie programu *Rozwój czasopism naukowych* jest kolejnym dokumentem w tym roku, do którego Rada Główna Instytutów Badawczych zgłosiła wiele istotnych uwag.

Do ewaluacji jednostek naukowych, która będzie prowadzona w 2022 roku powinna być przyjęta jedna lista czasopism z 2019 roku. Przyjęcie dwóch list powoduje duże zamieszanie. Punktację czasopism w 2019 roku kilkakrotnie zwiększono w porównaniu do 2017 roku. Spowodowało to bardzo duże zróżnicowanie punktacji czasopism w okresach 2017–2018 oraz 2019–2021. Zwrócono uwagę na fakt, iż zapisy projektu pozbawiają wsparcia polskie czasopisma będące na liście Ministerstwa Edukacji i Nauki, ale nie na Web of Science i Scopus. Wykluczenie tych pozycji, które w ostatnim okresie wyraźnie podniosły poziom wydawniczy, ale nie uzyskały jeszcze Impact Factor, doprowadzi do masowej likwidacji czasopism i zmarnowania dotąd włożonego wysiłku. Zlikwiduje nie tylko polskojęzyczne czasopisma, lecz także te wydawane w języku angielskim, które nie znalazły się jeszcze na listach Web of Science i Scopus. W ten sposób polska nauka utraci jedno z głównych narzędzi rozpowszechniania wyników badań.

Największe obawy instytutów badawczych budzą zapisy § 5 projektu rozporządzenia, które całkowicie pozbawiają redakcje czasopism z różnych dziedzin naukowych możliwości wsparcia wprowadzenia czasopisma na listę tzw. czasopism

punktowanych MEiN. Co więcej, do projektu rozporządzenia wprowadzono zmianę polegającą na tym, że promuje się czasopisma już znajdujące się w bazach międzynarodowych „...utrzymanie się czasopisma w międzynarodowym obiegu naukowym”, a przecież program miał na celu właśnie wsparcie przy wprowadzaniu polskich czasopism do baz międzynarodowych. Całkowite zamknięcie możliwości uzyskania dofinansowania dla krajowych czasopism, które nie zostały zaakceptowane przez zagraniczne instytucje, będzie stanowiło przeszkodę dla ich dalszego rozwoju. Wiele czasopism podjęło dzięki programowi *Wsparcie Czasopism Naukowych* szereg działań, mających na celu zwiększenie ich szans na dostanie się do wymienionych w Rozporządzeniu baz. Efekty tych działań nie są jednak natychmiastowe. Budowanie bazy cytowań oraz zasięgów, czyli głównego kryterium w ocenie czasopism, jest bardzo czasochłonne. Na ostateczny czas oczekiwania na dostanie się do baz wpływają również długotrwały proces ewaluacji i sztywno określone okresy karencji pomiędzy kolejnymi zgłoszeniami. Zasadne jest zatem uwzględnienie w projekcie rozporządzenia polskich czasopism, które nie przynależą jeszcze do wymienionych baz naukowych.

W ocenie instytutów badawczych projekt ten zdecydowanie wymaga poprawy i uzupełnień. Szczegółowe uwagi Rady Głównej Instytutów Badawczych, które zostały przekazane do Ministerstwa Edukacji i Nauki dostępne są na stronie www.rgib.org.pl.

„Lider Roku 2020 w Ochronie Zdrowia – innowacyjny szpital”

fot. www.ifps.org.pl

Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach został laureatem konkursu „Sukces Roku w Ochronie Zdrowia – Liderzy Medycyny” w kategorii „Lider Roku 2020 w Ochronie Zdrowia – innowacyjny szpital”. To już XX edycja konkursu organizowanego przez wydawnictwo medyczne Termedia oraz redakcje „Menedżer Zdrowia” i „Kurier Medyczny”.

Nagrody zostały rozdane podczas Gali, która odbyła się w formule online 14 stycznia br., a wydarzeniu towarzyszyła konferencja „Priorytety w ochronie zdrowia 2021”

poświęcona tematami zdrowia publicznego w dobie pandemii, polityce lekowej, roli sektora prywatnego w polskim systemie ochrony zdrowia oraz priorytetom w wybranych obszarach terapeutycznych. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż w roku 2021 przypada 25. rocznica powołania, z inicjatywy prof. Henryka Skarżyńskiego, Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu.

(...) To wybitna jednostka, unikatowa w skali światowej, a warunki, jakie zapewnia pacjentom, powinny być wzorem dla innych szpitali. Zrealizowano w nim blisko pół miliona różnych procedur chirurgicznych, ponad 3,5 mln badań i konsultacji, pod opieką pozostaje m.in. ponad 10 tys. użytkowników implantów. Od ponad 17. lat wykonywanych jest tu najwięcej w świecie procedur w zakresie otochirurgii, fonochirurgii i rynchirurgii. W Instytucie zrealizowane zostały liczne projekty krajowe i międzynarodowe, pionierskie programy naukowe i kliniczne, których wyniki wyznaczyły nowe standardy postępowania terapeutycznego w tym obszarze medycyny. – podkreśla prof. Henryk Skarżyński.

Działalność Instytutu wywarła wielki wpływ na rozwój polskiej, a także światowej nauki i medycyny. Składamy gratulacje i wyrazy szacunku!

Po raz trzeci o zdrowiu Polaków

3. Kongres „Zdrowie Polaków” 2021, na który zapraszamy 25 i 26 października br., odbędzie się pod hasłem „Zdrowie Polaków, zdrowie każdego z nas to największy kapitał i największa inwestycja na przyszłość”. Kongres jest wspólną inicjatywą Komitetu Nauk Klinicznych PAN, Rady Głównej Instytutów Badawczych, Światowego Centrum Słuchu, Instytutu Narządu Zmysłów oraz licznych uniwersyteckich zespołów, ekspertów nauki i medycyny. Jest to wydarzenie organizowane ponad wszelkimi uwarunkowaniami politycznymi z udziałem przedstawicieli Sejmu RP i Senatu RP, wielu instytucji centralnych i regionalnych, przedstawicieli świata kultury, sportu i gospodarki.

Głównym celem tegorocznego Kongresu będzie pokazanie współczesnych możliwości medycyny oraz wskazanie różnych strategii działania dla instytucji państwowych, samorządowych, naukowych, klinicznych oraz grup ekspertów, organizacji pacjentów, które miały, mają,

a w szczególności będą miały wpływ na kondycję naszego społeczeństwa, budowanie w nim postaw prozdrowotnych i wspieranie solidarności międzypokoleniowej.

Organizacja Kongresu będzie adekwatna do sytuacji epidemiologicznej w kraju. Debaty ekspertów, panele i wykłady będą nagrane i transmitowane z bezobsługowego studia multimedialnego z zachowaniem reżimu sanitarnego. Podobnie jak w latach ubiegłych przewidujemy – dzięki wykorzystaniu różnorodnych narzędzi do e-komunikacji – udział blisko kilkuset ekspertów, specjalistów z różnych dziedzin medycyny, ekonomii, gospodarki, kultury, sportu oraz przedstawicieli mediów. Całość będzie można śledzić online, a po zakończeniu Kongresu wszystkie nagrania będą dostępne na kanale World Hearing Center na YouTube. Planujemy, by wzorem roku 2020 współorganizatorami Kongresu były główne ośrodki akademickie w naszym kraju.

Zdrowie jest naszym największym kapitałem, dlatego z żelazną konsekwencją musimy budować postawy prozdrowotne wśród Polaków. Do działań w tym zakresie należy bardzo usilnie włączać: ekspertów, towarzystwa naukowe, organizacje pozarządowe, organizacje pacjentów dlatego – jak co roku – w obradach Kongresu nie zabraknie nikogo – żadnego pokolenia, żadnego środowiska, żadnej grupy społecznej, autorytetu osobowego i społecznego.

TERAZ POLSKA NAUKA – webinarium

fot. www.terazpolska.pl

21 stycznia 2021 r. odbyło się webinarium z cyklu *Teraz Polska Nauka* – „O roli nauki polskiej wobec potrzeb i oczekiwań społeczeństwa, gospodarki oraz polityk publicznych” zorganizowane przez Teraz Polska wraz z partnerami – Szkołą Główną Handlową oraz Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego, a pod patronatem Uniwersytetu Warszawskiego. Głównym celem seminarium online było wyznaczenie kierunków współpracy między nauką, społeczeństwem, biznesem i administracją publiczną, a także określenie zagadnień, które należałoby przedstawić na zaplanowanym w tym roku ogólnopolskim kongresie środowiska.

W pierwszej części prof. Henryk Skarżyński, dyrektor Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu, poprowadził dyskusję na temat potrzeb kooperacji nauki z biznesem. Została ona poprzedzona wykładem prof. Piotra Wachowiaka, rektora SGH, pt. „O potrzebie współpracy nauki i biznesu. Oczekiwania innowacyjnej gospodarki”. Głos w dyskusji zabrali m.in.: Izabela Żmudka, zastępca dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, dr Marcin Kraska, wiceprezes Centrum Łukasiewicz, prof. Leszek Rafalski, przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, Edyta Demby-Siwiek, prezes Urzędu Patentowego RP, a także przedstawiciele biznesu.

Prof. Leszek Rafalski poruszył kwestię *Doskonałości Wdrożeniowej – koncepcji systemu skutecznego wdrażania nowych technologii*. Założenia owej koncepcji zostały przygotowane przez zespół Rady Głównej Instytutów Badawczych pod kierunkiem dr. Andrzej Kruegera.

Główne cele to:

1. Weryfikacja zasad ewaluacji jakości naukowej przez MNiSW.
2. Dodatkowe regulacje w umowach konsorcjum i na dofinansowanie projektu przez NCBR.
3. Zapewnienie warunków do sprawnego i skutecznego wdrożenia rezultatów projektu przez przedsiębiorcę (lidera).
4. Zarządzanie rezultatami projektów B+R w przypadku odstąpienia lidera od wdrożenia.

Następnie prof. Leszek Rafalski przedstawił założenia specjalnego programu IN4IN, które w połowie ubiegłego roku zostały przesłane na ręce dr. inż. Wojciecha Kamienieckiego, dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Wojciecha Murdzka ówczesnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Istotą programu jest ukierunkowanie na rzeczywiste potrzeby i oczekiwania przedsiębiorców oraz instytucji wdrażających, przy znacznie zmniejszonym obciążeniu finansowym (z większym dofinansowaniem lub możliwością pozyskania środków na wkład własny na realizację projektu z funduszu utworzonego przez Rząd RP specjalnie na ten cel). W wyniku tego programu instytucje łącząc swój potencjał, w możliwie najkrótszym czasie opracują nowe rozwiązania (technologie i produkty), które udostępnią do wdrożenia przedsiębiorcom i instytucjom.

Przewodniczący Rady Głównej poruszył również problematykę wadliwego zapisu § 22 rozporządzenia Ministra Nauki

i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Jednym z trzech kryteriów oceny działalności naukowej jednostki jest *Kryterium K2 – przychody za pozyskane projekty badawcze*. Profesor zwrócił uwagę, że wada przepisu polega na tym, iż część projektów, które są wliczane do dorobku jednostek naukowych, np. finansowanych przez NCBR czy Komisję Europejską, nie ma ograniczenia liczby punktów z tytułu przychodów od pozyskanych projektów. Natomiast niektóre projekty, np. finansowane ze środków własnych firm, są sztucznie ograniczone. Powoduje to dyskryminację tych jednostek naukowych, które mają dobre relacje z przemysłem i pozyskują duże projekty bezpośrednio z przedsiębiorstw. Prof. Leszek Rafalski poinformował uczestniczących w dyskusji, iż wady § 22 zostały szczegółowo opisane w ostatnim numerze Biuletynu Informacyjnego Rady Głównej Instytutów Badawczych, do którego lektury serdecznie zaprosił.

Drugą część webinarium rozpoczął wykład prof. Janusza Bujnickiego, kierownika Laboratorium Bioinformatyki i Inżynierii Białka MIBMiK – „O potrzebie sojuszu nauki ze społeczeństwem i z polityką. O roztropnym doradztwie. O roli uczelni”.

W dyskusji udział wzięli m.in.: dr Anna Budzanowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji i Nauki, prof. Andrzej Jajszczyk, wiceprzewodniczący Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, prof. Arkadiusz Mężyk, przewodniczący KRASP, prof. Andrzej Rychard, dyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN. Całość moderował prof. Michał Kleiber, przewodniczący Kapituły „Teraz Polska”.

Krzysztof Przybył, prezes Fundacji Polskiego Godła Promocyjnego „Teraz Polska” podsumowując webinarium ocenił pozytywnie ciekawą dyskusję oraz zebrane pomysły na przyszłość. Uczestnicy spotkania zgodzili się, że warto organizować dalsze webinaria, być może zakończone kongresem „Teraz Polska Nauka – Społeczeństwo – Biznes”, (...) *bo niczym jest nauka, jeżeli funkcjonuje sama dla siebie, niczym będzie biznes, jeżeli nie będzie innowacyjny, czyli korzystający z osiągnięć nauki*.

Prezes Fundacji poinformował o planowanym opracowaniu raportu o roli nauki wobec potrzeb i oczekiwań społeczeństwa, gospodarki i polityk publicznych i zwrócił się do uczestników z prośbą o wypełnienie ankiety, która posłuży do dalszych prac.

Rada Główna odpowiedziała na ankietę. Zdaniem prof. Leszka Rafalskiego wydarzenie powinno mieć charakter cykliczny, ze względu na zmieniające się uwarunkowania prawne. Przewodniczący zadeklarował współpracę RGIB przy organizacji cyklu wydarzeń, a w szczególności przy opracowywaniu mechanizmów wspierających współpracę pomiędzy jednostkami naukowymi a biznesem (np. doskonałości wdrożeniowej – jako elementu współdziałania nauki i biznesu, nowych kryteriach oceny jednostek naukowych, uwzględniających współpracę z przedsiębiorstwami, zasadach dotowania jednostek naukowych w celu prowadzenia badań wyprzedzających).

Doskonałość wdrożeniowa – koncepcja systemu skutecznego wdrażania nowych technologii została zaproponowana jako odpowiedź na pytanie: *Czy polska nauka ma gotowe propozycje dotyczące współpracy z biznesem (gotowe produkty dla biznesu) i w jakich obszarach?*

Przedstawiono najważniejsze korzyści z wprowadzenia spójnego systemu doskonałości wdrożeniowej, w tym:

- zwiększenie skuteczności wdrażania i skrócenie czasu na przeprowadzenie całego cyklu badawczo-wdrożeniowego;
- charakter motywacyjny poprzez uzależnienie uzyskania korzyści finansowych przez jednostkę naukową (instytut) i twórców nowych technologii od zyskowności wdrożonego rozwiązania;
- przeznaczanie dotacji budżetowej przez jednostki naukowe (instytuty) na generowanie nowych pomysłów (koncepcji), przeprowadzenie badań wstępnych (rozpoznawczych);
- przygotowanie ofert dla przedsiębiorców i wniosków na projekty badawczo-rozwojowe;
- stworzenie systemu finansowania jednostek naukowych (instytutów) w coraz większym stopniu ze strony przedsiębiorców, którzy osiągnęli sukces wdrożeniowy;
- stworzenie możliwości dobrego zarabiania przez twórców nowych produktów i technologii, co zachęci młodych, kreatywnych i przedsiębiorczych ludzi do prowadzenia działalności badawczo-wdrożeniowej;
- lepsze wykorzystanie kompetencji i możliwości weryfikacji powstających technologii przez firmy inżynieryjno-projektowe oraz zmniejszenie ryzyka nieosiągnięcia celu wdrożeniowego;
- utworzenie bazy innowacyjnych produktów i technologii, które nie zostały wdrożone, a posiadają potencjał innowacyjny do twórczego wykorzystania przez innych przedsiębiorców, zwłaszcza nowo powstających (startup'y).

W odpowiedzi na pytanie: *W jakich obszarach i w jakiej formie byłoby oczekiwane wsparcie naukowe dla biznesu?*

Rada Główna zgłosiła kilka propozycji, m.in.:

- wprowadzenie zasad *Doskonałości wdrożeniowej* jako wsparcia przedsiębiorców w działalności rozwojowej tak, aby mogli konkurować nowymi produktami i nowymi, coraz lepszymi technologiami;
- zwiększenie liczby punktów przyznawanych za efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych, za osiągnięcia w zakresie komercjalizacji oraz przy ocenie wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki;
- wprowadzenie dodatkowych regulacji w umowach konsorcjum i na dofinansowanie projektu przez NCBR;
- nowelizację rozporządzenia w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej, a szczególnie w § 22 ust. 4 pkt 3.

LAUR INNOWACYJNOŚCI 2020

Kapituła Konkursu im. Stanisława Staszica na najlepsze produkty innowacyjne „Laur Innowacyjności 2020” pod przewodnictwem dr. hab. inż. Tadeusza Pawłowskiego, wiceprezesa FSNT-NOT, przyznała Laury i Wyróżnienia 13. projektom innowacyjnym w 7. kategoriach konkursowych. Przyznawane nagrody mają na celu promowanie nowoczesnych produktów, rozwiązań technologicznych i usług. Jak piszą organizatorzy *Ideą przyświecającą temu Konkursowi jest przekonanie, kluczem do rozwoju polskiej gospodarki jest promowanie produktów innowacyjnych i ich twórców oraz pomoc we wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań, które w założeniu mają przyczynić się do rozwoju gospodarczego i konkurencyjności polskiej gospodarki.*

W tegorocznej X – jubileuszowej edycji wśród laureatów znalazły się instytuty badawcze, którym serdecznie gratulujemy.

Złoty Laur w kategorii *Budownictwo i obiekty użyteczności publicznej, bezpieczeństwo i pożarnictwo* otrzymał Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut

Badawczy za projekt: *Ekologiczny układ uniepalniający do zastosowania w żywicach epoksydowych.*

Złoty Laur w kategorii *Automatyka* otrzymał Łukasiewicz – Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów PIAP za projekt: *System diagnostyki sieci trakcyjnej SPDST.*

Złoty Laur w kategorii *Technika wojskowa* otrzymał Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia za projekt: *Specjalny ładunek wybuchowy „TAPIR”.*

Złoty Laur w kategorii *Włókiennictwo, inżynieria materiałowa* otrzymały Łukasiewicz – Instytut Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników oraz Instytut Badawczy Dróg i Mostów za projekt: *Nowa generacja farb pigmentowanych cynkiem o ulepszonych właściwościach antykorozyjnych, użytkowych i ekologicznych.*

Srebrny Laur w kategorii *Technika wojskowa* otrzymał Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych za projekt: *Wdrożenie prototypu Systemu Monitorowania Stanu Technicznego dla śmigłowca Mi-8.*

Srebrny Laur w kategorii *Usługi oraz inne rozwiązania i innowacje o charakterze społeczno-gospodarczym* otrzymał Instytut Transportu Samochodowego za projekt: *Opracowanie prototypu roweru elektrycznego dla osób z niepełnosprawnościami.*

Firmy, podmioty gospodarcze i naukowo-badawcze, które posiadają w dorobku innowacyjne produkty i rozwiązania służące polskiej gospodarce zachęcamy do udziału w kolejnych edycjach Konkursu.

Kryształowa Brukselka

18 grudnia 2020 r. w formule online miała miejsce uroczysta Gala Kryształowej Brukselki 2020. Organizatorem konkursu jest Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE (KPK PB UE).

Kryształowa Brukselka to nagroda przyznawana za wybitne osiągnięcia w realizacji i promocji Programów Ramowych Badań i Innowacji Unii Europejskiej. Podczas tegorocznej Gali 10 statuetek trafiło do osób i organizacji, których aktywność w największym stopniu przełożyła się na udział Polski w programie #Horyzont2020. *Jest ona cenionym wśród naukowców i przedsiębiorców wyróżnieniem za ich aktywność na arenie międzynarodowej i wkład w rozwój polskiej nauki i gospodarki – powiedział dr inż. Zygmunt Krasieński, dyrektor Krajowego Punktu Kontaktowego PR Horyzont 2020, podczas otwarcia gali.*

Prof. Leszek Rafalski, Przewodniczący RGIB ogłosił laureata w kategorii *podmioty non-profit.*

Laureatem w kategorii *instytuty badawcze* było Narodowe Centrum Badań Jądrowych. Gratulujemy!

RADA GŁÓWNA
INSTYTUTÓW BADAWCZYCH

Redakcja: Redaktor Naczelna Justyna Kiljan-Walerzak
Zespół Redakcyjny Aneta Marczuk, Sylwia Różyc
Biuro Rady Głównej Instytutów Badawczych
tel. 22 814-33-61; rgib@ibdim.edu.pl

Wydawca: Rada Główna Instytutów Badawczych
ul. Instytutowa 1, 03-302 Warszawa
www.rgib.org.pl

Druk: ARGRAF Sp. z o.o.
03-301 Warszawa
ul. Jagiellońska 80

Skład i łamanie: Justyna Kiljan-Walerzak
jwalerzak@ibdim.edu.pl